

YTTRANDE

2025-04-27

Referens: Ju2025/00072

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

(kopia: Ju.L6@regeringskansliet.se)

Svenska Evangeliska Alliansens yttrande gällande betänkandet Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter (SOU 2025:2)

Svenska Evangeliska Alliansen är en nätverksorganisation bestående av församlingar och enskilda kristna. Personliga medlemmar har rösträtt och inbjuds varje år till ett representantskap. Svenska Evangeliska Alliansen kopplar även med ett antal olika samfund och organisationer, liksom med de internationella organen European Evangelical Alliance och World Evangelical Alliance.

Sammanfattning av yttrandet som begränsar sig till kapitel 5: Rätten till abort i betänkandet.

Svenska Evangeliska Alliansen **avstyrker** utredningens förslag om att införa en bestämmelse om aborträtt i regeringsformen, det vill säga formuleringen att ”den som är gravid har rätt att avbryta sin graviditet” (s. 116). Grundlagen ska inte utgöra en arena

för åsiktsmarkeringar och frågan om abort bör fortsättningsvis hanteras på lagstiftningsnivå i abortlagen.

Regeringsformens syfte och grundlagsprinciper

Regeringsformen reglerar statens maktutövning och stadgar de fri- och rättigheter som medborgare och boende i Sverige är garanterade gentemot det allmänna. Den utgör inte ett redskap för att peka ut politiska eller ideologiska ställningstaganden i samhället, utan ska stå över tillfälliga opinioner och yttringar. Därför är det bekymmersamt att Fri- och rättighetskommittén skriver följande som motivering till förslaget att skriva in abort i regeringsformen: ”Att aborträtten skyddas som en grundläggande fri- och rättighet i 2 kap. RF är en tydlig markering *till samhället som helhet* om den stora betydelsen av denna rättighet” (s. 114, vår kursivering). Skrivningen kan förstås som att kommittén vill använda regeringsformen för att påverka samhällsdebatten utifrån ett specifikt politiskt och ideologiskt perspektiv, vilket strider mot grundlagens roll i en demokratisk rättsstat.

Förslag om att införa ”den som är gravid har rätt att avbryta sin graviditet” i regeringsformen innebär dessutom ett helt nytt inslag i svensk grundlagstradition och riskerar att omvandla grundlagen till en arena för åsiktsmarkeringar.

Att inkludera abort i grundlagen skapar även en rättighetsinflation. Om man börjar inkludera specifik lagstiftning eller andra policyfrågor i grundlagen, skapar det ett prejudikat för fler att göra samma sak i frågor man verkligen vill visa att man bryr sig om. Borde det till exempel också vara en grundlagsskyddad rättighet att få tillgång till cancervård? Demensvård? Behandling för psoriasis?

Rätten till abort och det ofödda livet

Utredningens förslag utgår från ett antal antaganden: Att det redan föreligger en absolut aborträtt, att tillgången till abort är hotad eller att den är under förändring. Samtliga dessa antaganden är felaktiga. Fri- och rättighetskommittén skriver att ”inskränkningar

av aborträtten innebär en begränsning av kvinnors frihet” (s. 108), men under mer än halva graviditeten är denna frihet kraftigt begränsad. Om kommittén hade varit konsekvent när det gällde argumentet att inskränkningar av aborträtten innebär en begränsning av kvinnors frihet skulle man ha argumenterat för fri abort under hela graviditeten. Samtidigt torde en minskning av veckogränserna (eller en ökning) fortfarande falla inom ramen för ett grundlagsskydd. Detta för att kommittén själv ansåg det ”inte lämpligt att inom ramen för en grundlagsbestämmelse ange aborträttens närmare innehåll” (s. 113).

Såväl juridiska experter som politiker är ense om att det i svensk rätt aldrig funnits någon konstitutionellt fastslagen rätt till fri abort; den nuvarande abortlagstiftningen – med sina veckogränser och begränsningar – har därtill starkt folkligt stöd och står inte inför ett omedelbart hot. Det är även ett stort avsteg att inkludera ett specifikt ingrepp i grundlagen.

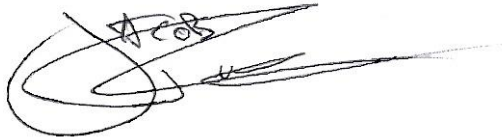
Det ska också noteras att SOU 1989:51 har fastslagit att det vid en graviditet handlar om två skyddsvärda individer: ”modern och det blivande barnet är två individer som båda är skyddsvärda” (s. 78 i SOU 1989:51).

Internationella erfarenheter och demokratisk logik

Att hänvisa till andra länders konstitutionella abortformuleringar är dessutom missvisande: historiska exempel visar att grundlagsinskrivna rättigheter kan ändras eller avskaffas när politiska eller medicinska förhållanden skiftar. Vidare skriver Fri- och rättighetskommittén: ”Om vi i Sverige skulle få en utveckling där rätten till abort ifrågasätts finns det i dag inget konstitutionellt skydd som begränsar lagstiftarens möjligheter att inskränka eller till och med avskaffa aborträtten” (s. 109) Förslaget verkar således syfta till att inskränka det politiska handlingsutrymmet om opinionen skulle svänga mot en mer restriktiv abortlagstiftning – en utgångspunkt som går emot den svenska demokratins grundprinciper att all offentlig makt utgår från folket.

Slutsats

Sammanfattningsvis bör frågan om abort fortsättningsvis hanteras på lagstiftningsnivå i abortlagen, där etiska, medicinska och samhälleliga avvägningar kan göras. En grundlagsförankring av aborträtten riskerar att urvattna grundlagens roll som regelverk för statens maktutövning och individens grundläggande fri- och rättigheter.

Jacob Rudenstrand
Bitr. Generalsekreterare
Svenska Evangeliska Alliansen
jacob.rudenstrand@sea.nu
0735-052220